

Ádám Barnabás ezredes:

A SZÖVETSÉGES HADERŐK LOVASSÁGI ALAKULATAINAK SZERVEZETE ÉS FELADATAI A 21. SZÁZADBAN

Fókuszban az Egyesült Királyság, Franciaország, az Amerikai Egyesült Államok és Lengyelország

DOI: [10.35926/HSZ.2021.3.5](https://doi.org/10.35926/HSZ.2021.3.5)

ÖSSZEFOGLALÓ: Jóllehet a 20. században a lovon és a lovakkal vívott harc fölött eljárt az idő, a lovasság által megtestesített harcászati-hadászati alkalmazás elvei felett nem. A modern kor haderőstruktúrái is tartalmazznak olyan, a régműltből eredeztethető fegyvernemet, mint a lovasság, amely a hadtörténelem folyamán sok csatát és hadjáratot sikerrel vívott meg. A lovasság a tüzérséghez hasonlóan megőrizte átalakuló- és megújulókéességét, és napjainkban is különböző hadműveletek fontos szereplője. Jelen tanulmány egyes NATO-tagországok haderejének 21. században is működő lovassági alakulatait mutatja be.

KULCSSZAVAK: lovasság, lovasezredek, lovashadosztály, felderítő- és biztosítóműveletek, ceremóniális lovassági feladatok

BEVEZETÉS

A hadtörténelem számtalan példát ad arra vonatkozóan, hogy egy jó hadvezér kezében a lovasság mindkét csapatneme (a nehéz- és a könnyűlovasság) fényes győzelmekhez járult hozzá.¹ A lőpor feltalálása előtt a ló természeti adottságait kihasználó lovasság különösen fontos szerepet játszott a különböző fegyveres küzdelmekben, elsősorban a támadásban és azon keresztül a csatadöntésben. Az információszerzési és biztosítási feladatokban (erők megóvása) a hadvezetés fő eszközeként vitathatatlan és megkerülhetetlen tényezője volt a hadjáratoknak. Azonban míg a lőpor feltalálásával és a tüzfegyverek elterjedésével a nehézlovasság csatadöntő képessége fokozatosan csökkent, addig a könnyűlovasság felderítő- és biztosítószerepe nőtt, a lovagló tüzérség alkalmazásával és fejlődésével pedig a könnyűlovasság a harcmező fontos eleme lett. Később, a gyorstüzelő fegyverek és a nagy hatékonyságú tüzérségi eszközök megjelenésével a lovak és a lóháton vívott harc csillaga leáldozott. A 20. század modern háborúiban a lovak szerepe jelentősen csökkent, majd a század közepén vívott regionális háborúkban teljesen eltűntek a harcmezőről. Számos ország haderejéből egyszerűen törölték a lovassági fegyvernemet, de ahol megtartották, szervezete

¹ Károlyi István (szerk.): Tudományos Gyűjtemény. 21. évf. 1837/VII. (Május), 51.

és fegyverzete ott is megváltozott: lovak helyett korszerű járműveket rendszeresítettek, egyebekben viszont megmaradt a hadtörténelem folyamán kialakult feladatainál. A gyors manőverezőképesen és hatékony tüzéren alapuló felderítő-, biztosító feladatrendszer, illetve a kezdeményezőképesen nyugvó támadó harcmodor megmaradt a „modern lovasság” eredményes tevékenységeinek.

A nyugati hadtudomány felismerte, hogy bár a lovon és a lovakkal vívott harc fölött valóban eljárt az idő, a lovasság fölött nem. Évtizedek alatt modernizálták a fegyvernemet, és így a 21. században is létezik, sőt napjaink jelenkori katonai kihívásaiban jelentősége egyre nő. Magyarországon nem közismert, de tény, hogy számos szövetségi haderőben a lovassági fegyvernem továbbra is létezik modern, nagy hatékonyságú tüzfegyverekkel felszerelt páncélozott gép- és harcjárművekkel.

A modern magyar haderő fejlesztéséhez most is rendelkezésünkre áll a hadtörténelem mélyeséges kútja,² amely ma is képes alátámasztani azt a hadtudományi tézist, miszerint „...nemzeti megoldásokra kell törekednünk, olyan módon, hogy az hazánknek és a fegyveres erőnknek mindenkor biztos alapul szolgálhasson honvédelmi, nemzetvédelmi, valamint NATO-szövetséges tagságunkból adódó műveleteink sikeres és eredményes végrehajtásához”.³

Megítélésem szerint bölcs dolog visszanyúlni a hadtörténelmet jelentősen befolyásoló, az adott kor nemzeti hadikultúrájának hadművészeti és a harcászati jellemzőit sikeresen alkalmazó lovassághoz, amely évszázadokon keresztül bizonyította képességeit, s teszi ugyanezt napjainkban is a nyugati szövetséges modern haderőkben.

A rendszerben tartott modern lovasság hadtudományi szempontból a következő kérdések tudományos vizsgálatát igényli:

- Miért maradt meg aktív szolgálatban a lovasság egyes szövetséges haderőkben?
- Melyek a 21. századi lovasság feladatai és milyen szervezeti struktúrában működnek?
- Milyen haditechnikai eszközökkel hajtják végre feladataikat a modern katonai műveletekben, a kisháborúk⁴ és a válságreagáló műveletek időszakában?

A következőkben az ezekre a kérdésekre adott válaszokat kutatom egyes szövetséges – brit, francia, amerikai és lengyel – haderők lovassági alakulatainak bemutatásával. Kutatásom eredményeivel hozzá kívánok járulni és lehetőséget kívánok teremteni ahhoz, hogy a megújuló Magyar Honvédségben, illetve honvédelmi rendszerünkben ismét megjelenjen a lovasság, és egyúttal méltó helyére kerüljön történelmünk fontos katonaszemléje, nemzeti kultúránk fontos szereplője, nemzettudatunk vitán felül álló, közkedvelt alakja, a legmagyarabb könnyűlovassági csapatnem: a huszárság.

A LOVASSÁG A 21. SZÁZADBAN IS LÉTEZIK

A 21. században a szövetségi haderőkben működő modern lovasság mindkét tradicionális csapatneme, a nehéz- és a könnyűlovasság – esetenként átnevezve páncélossá vagy páncélosfelderítővé – továbbra is jelentős szerepet játszik a szárazföldi haderőnem katonai műveleteiben. Az átalakult és modernizált nehézlovasság közepes és nehéz harckocsikkal

² Boda József nb. vezérőrnagy et al.: Fókusz és együttműködés – A hadtudomány kutatási feladatai. Honvédségi Szemle, 144. évf. 2016/3., 13. <https://kiadvany.magyarhonvedseg.hu/index.php/honvszemle/article/view/263> (Letöltés időpontja: 2019. 09. 02.)

³ Szendy István: A hadtudományról magyar szemmel. Magyar Tudomány, 2012/11., 1362.

⁴ Ágh Attila: Konfliktusok, háborúk. Zrínyi Kiadó, Budapest, 1989, 165.

felszerelt harcokcsízó alakulatokként továbbra is az összefegyvernemi harc vezető ereje, és a háborús katonai műveletekben mint a dandárharcsoportok kulcsszerepet játszó manőveralakulata a csatadöntés legfontosabb eszköze maradt. Ennek megfelelően az Egyesült Királyság hadereje Páncéloshadtestének állományában találjuk azokat a modern technikával felszerelt lovassági ezredeket, amelyek méltó utódai a néhai, lóháton harcba vonuló és harcoló, a világ lótenyésztésében jelentős szerepet játszó, híres brit lovassági alakulatoknak.

A NATO-haderők lovassági alakulatainak talán leghíresebbje és szakmai etalonja az Amerikai Egyesült Államok Szárazföldi Haderejének 1. Lovas Hadosztálya, amely az amerikai függetlenségi háború (1775–1783) lovasságára vezeti vissza eredetét, és amelynek egyik alapító atyja a magyar Fabriczy Kovács Mihály⁵ huszár ezredes volt. A néhai keleti blokk haderői közül a lengyel hadsereg 1992-ben visszaállított és modern haditechnikai eszközökkel felszerelt egy páncélos lovashadosztályt, amely a Báthori István lengyel király (1575–1586) által létrehozott szárnyas huszárokat (*Husaria polska*) tekinti elődjének, valamint 2000. március 30-án visszaállította a történelmi lengyel katonai lovaskultúrát megjelenítő, 44 lóval lovasított, ceremóniális feladatokat ellátó ulánus díszalegységet is.

A tárgyalt haderőkben hadrendben megmaradt kisebb létszámú, ugyanakkor gyors manőverezőképesseggel rendelkező könnyűlovasság felderítő- és biztosítófeladatai⁶ a hagyományos összefegyvernemi harctevékenységek mellett a tömeges migráció megfékezésében, terrorellenes műveletekben vagy az aszimmetrikus hadviselés során is felértékelődtek. Hagyományos értelemben a feltételezett, keletről érkező tömeges harcokcsítámadás fő irányának meghatározásában, a szárnyakra tervezett ellenlökések végrehajtásában, a halogató harcban, de a válságkezelési vagy terrorellenes műveletek során kijelölt terepszakaszok, műszaki záruk és kiemelt objektumok biztosításában is jelentős szerepet szántak a könnyűlovasságnak. E ponton szükségesnek látom megemlíteni, hogy a Magyar Honvédség kijelölt erői a tömeges migráció megfékezésére a szerb–magyar határra épített műszakizár-rendszer biztosításában⁷ vagy a francia haderő könnyűlovassági huszáralakulatai a terrorellenes Sentinelle műveletben⁸ kiemelten fontos biztosítási, így a könnyűlovasság tradicionális feladatát hajtják végre.

A következőkben tárgyalt, a 21. században is működő lovassági alakulatok szervezete és alaprendeltetési feladatai igazolni látszanak, hogy a lovasságnak a modern kor kihívásai során is létjogosultsága van.

BRIT LOVASSÁG

Királyi Páncéloshadtest (Royal Armoured Corps)

A 10 reguláris és 4 tartalék lovasezredből álló Királyi Páncéloshadtest képezi a brit hadsereg harci képességének magját. A brit hadsereg brandjének építésében nagyon komoly szerepük van a messzi történelmi múltra visszatekintő lovassági alakulatoknak, különö-

⁵ Vö. Zachar József: *Idegen hadakban*. Magvető, Budapest, 1984, 3.

⁶ Field Manual No. 3-98: Reconnaissance and Security Operations. Headquarters Department of the Army, Washington, 2015. https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/pdf/web/fm3_98.pdf (Letöltés időpontja: 2019. 11. 05.)

⁷ Farkas Ádám et al.: A Magyar Honvédség feladatai, szerepének és helyzetének jogi aspektusai a tömeges migráció kapcsán. In: Tólas Péter (szerk.): *Magyarország és a 2015-ös európai migrációs válság*. Dialóg Campus, Budapest, 2017, 159–177.

⁸ A francia huszárok részvételéről a Sentinelle és a Barkhane műveletekben: Clément Lhuillier: Metz: les hussards sont de retour à la maison. France Bleu, 01. 04. 2019. <https://www.francebleu.fr/infos/societe/metz-les-hussards-sont-de-retour-a-la-maison-1554137025> (Letöltés időpontja: 2020. 04. 01.)

sen a Household Cavalrynak⁹ (Lovastestőrségnek) mint történelmi örökséget és katonai fegyelmet bemutató lovasított alakulatnak.

Szervezete

A lovasság vonatkozásában a brit Királyi Páncéloshadtest állományában a következő lovasági csapatnemeket és ezredeket találjuk.¹⁰

Összetétele

Nehézlovasság:

- vértések (Household Cavalry Regiment, Household Cavalry Mounted Regiment),
- a világ első harckocsiezrede (Royal Tank Regiment).

Könnyűlovasság:

- dragonyosok, könnyűdragonyosok (1st The Queen's Dragoon Guards, Royal Scots Dragoon Guards, Light Dragoons),
- huszárok (Queen's Royal Hussars, King's Royal Hussars),
- dzsidások, svalizserek (Royal Lancers, Chevaux-léger),
- önkéntes (tartalékos) könnyűlovasság (Royal Yeomanry, Royal Wessex Yeomanry, Queen's Own Yeomanry).

Főbb haditechnikai eszközei

- 331 db Challenger–2 harckocsi,
- 388 db Warrior harcjármű,
- 409 db Bulldog & FV430 harcjármű,
- Jacka–2 felderítő-harcjármű-platform,
- Coyote TSV 6×6 támogató szállító jármű,
- Panther légi szállító jármű,
- Scimitar páncélozott felderítő-harcjármű,
- Wolfhund harcászati támogató jármű,
- RWMIK Land Rover katonai terepjáró.

Feladatai

A hadtest alakulatai harcoló vagy harcbiztosító feladatokat hajtanak végre válságreakgáló műveletekben. A hadtest feladata az ellenséges erők közvetlen harcérrintkezéssel és a harckocsik tűzerejével történő pusztítása vagy legyőzése.

Ezek mellett ceremoniális feladatokra az Udvari Lovasság Lovasított Ezrede (Household Cavalry Mounted Regiment) van kijelölve. A lovasított ezred 250 lóval rendelkezik és alaprendeltetése a királyi ház tradicionális lovastestőrségének (The Queen's Life Guard) 24 órás

⁹ A Household Cavalry honlapja: <https://www.army.mod.uk/who-we-are/corps-regiments-and-units/royal-armoured-corps/household-cavalry/> (Letöltés időpontja: 2020. 04. 02.)

¹⁰ A The Royal Armoured Corps honlapja: <https://www.army.mod.uk/who-we-are/corps-regiments-and-units/royal-armoured-corps/> (Letöltés időpontja: 2019. 09. 02.)

ellátása a Whitehall-palotában; ezenfelül feladatuk az udvar ceremoniális és egyéb hivatalos diplomáciai eseményeinek (HM The Queen's Birthday Parade – Trooping of the Colour, State Visits), valamint a kormányzati és önkormányzati események (The State Opening of Parliament, The Lord Mayor's Parade) díszelgő biztosítása lóháton. További feladatuk még lovassági bemutatók megtartása (Musical Ride) és a brit katonai lovaskultúra megjelenítése a nemzeti lovaseseményeken, versenyeken, amelyeken aktívan versenyeznek is.

Képességét tekintve napi lovastestőr-díszőrszolgálatával és különleges bemutatócsoportjával jelentősen hozzájárul az udvari és a nemzetközi diplomáciai események fényének emeléséhez, Londonba látogató turisták állandó programokkal való kiszolgálásához és a katonai lovaskultúra megjelenítéséhez, illetve ápolásához. Érdekes, hogy két évre vezénnyelssel rotálják a lovasított ezredhez a gépesített lovasezred (Household Cavalry Regiment) állományát, 15 hét alatt készítik fel őket lovasított ceremoniális feladatok ellátására, majd a két év letelte után visszatérnek a páncélosfelderítő-ezredhez.

Létszámhiányuk nem számottevő: a Windsorban tartott lovasképzésen átlagosan 10-20 fő vesz részt, az újoncok 90%-a lóval még nem találkozott. Évente 10-20 fekete színű lovat szereznek be – elsősorban Írországból – és készítének fel díszelgési feladatra 15 hét alatt.

FRANCIA LOVASSÁG

A Francia Idegenlégió 1. külföldi lovasezrede (1er Régiment Étranger de Cavalerie)

A légió 1. lovasezredét 1921-ben, a tunéziai Szúszában hozták létre a légió 2. gyalogosezredének elemeiből. Az 1. lovasezred harcolt alegységeit 1930-ban páncélaulókkal látták el. A második világháborút követően az ezred az indokínai háborúban (1946–1954) harcolt, ahol a terep nehézségei miatt kételtű harcjárműveket kaptak. Később Algériába vezényelték őket, majd a függetlenség elismerése után az ezred 1967. október 22-én a Franciaország déli részén található Orange-be költözött. Azóta az 1. lovasezred részt vett a francia hadsereg összes műveletében: Csádban (1978), Libanonban (1983), a koalíciós erők szárnybiztosításáért felelős 6. francia könnyűhadosztály részeként az iraki öbölháborúban (1990–1991), Kambodzsában (1992–1993), Dzsubutiban az Iskoutir műveletben (1992), Boszniában (1992–2002 közt többször), a Közép-afrikai Köztársaságban (1996), Kongóban (1997), Koszovóban (1999–2001), Elefántcsontparton (2003–2006 közt többször), Afganisztánban (2005–2011), Maliban (2013 eleje óta) és a Közép-afrikai Köztársaságban (2014 óta). Az ezred 2014. július 11-én Orange-ból a Marseille melletti Carpiagne-ben lévő katonai bázisra költözött.

Szervezete¹¹

Az 1. lovasezred a 6. könnyűpáncélos-dandár két páncélosezredének egyike. A 6 aktív századból és egy tartalékos századból álló, többcélú és többrendeltetésű páncélos lovasezred harcfelderítési és páncélozott eszközök elleni harc-képességekkel rendelkezik.

¹¹ 1er régiment étranger de cavalerie. Ministère des Armées, 27. 09. 2020. <https://www.defense.gouv.fr/terre/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/3e-division/1er-regiment-etrange-de-cavalerie> (Letöltés időpontja: 2019. 09. 20.)

Összetétele

- 1 parancsnoki és logisztikai század,
- 3 páncélosszázad,
- 2 felderítőszázad,
- 1 tartalék század.

Főbb haditechnikai eszközei

- AMX 10 RC harckocsi,
- Panhard VBL 4×4 terepjáró személygépkocsi.

Feladatai

Az ezred alaprendeltetési feladata a szemben álló fél erőinek, eszközeinek felderítése aktív harcfelderítéssel, majd gyors és pontos tűzzel való pusztítása. Parancsnoki és logisztikai század biztosítja az ezred autonóm működéséhez szükséges vezetési támogatást és megfelelő logisztikai ellátást, illetve utánpótlást a műveletekben. Az 1., 2. és 3. páncélosszázad 4 szakaszból áll. Ezek 105 mm-es lövegekkel felszerelt AMX 10 RC-vel vannak ellátva, amely biztosítja a megfelelő páncélvédeltséget és a gyors manőverezőképeséget.

A két felderítőszázad – 4. és 5. század – mindegyike 4 felderítőszakaszból áll. A szakaszok fő haditechnikai eszköze a Panhard VBL, ami alkalmas felderítési feladatokra és páncéltörő fegyverzete révén harckocsi elleni küzdelemre.

A tartalék század végzi a kiképzési feladatokat és a speciális felkészítő tanfolyamokat.

AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK LOVASSÁGA

1. lovashadosztály (1st Cavalry Division)

Az Amerikai Egyesült Államok szárazföldi hadereje lovasságának történetét a függetlenségi háborútól az 1930-as évekig a lovak határozták meg, majd az első világháború alatt megkezdett gépesítés kiterjesztésével – amelyben George Smith Patton későbbi tábornok jelentős szerepet játszott – teljes motorizáción és átfegyverzésen ment keresztül. Ennek örököse a ma is hadrendben lévő 1. lovashadosztály.

Szervezete¹²

A hadosztály szervezetében a parancsnokságon kívül található három harcoló, két harci támogató- és két harci kiszolgáló-támogató alakulat. A hadosztály lovassági szellemű morálja meghatározó, és magasra emeli csapatainak harcértékét. A korszerű technikai eszközök mellett a hadosztály rendelkezik egy lovasított, ceremoniális feladatokat végrehajtó díszalegységgel is.¹³

¹² A 1st Cavalry Division (1. lovashadosztály) honlapja: <https://www.army.mil/1stcav/> (Letöltés időpontja: 2020. 04. 02.)

¹³ A 1st Cavalry Division Horse Detachmentről (1. lovashadosztály lovasított részleg) bővebben: <https://www.sofmag.com/1st-cavalry-division-horse-detachment/> (Letöltés időpontja: 2020. 02. 01.)

Összetétele

- Parancsnokság,
- Ironhorse páncélos dandárharcsoport,
- Black Jack páncélos dandárharcsoport,
- Grey Wolf páncélos dandárharcsoport,
- Red Team hadosztályközvetlen tüérdandár,
- Air Cav légi lovassági dandár,
- Wagon Masters hadosztályközvetlen logisztikai támogatódandár,
- Maverick vezetéstámogató zászlóalj,
- ceremóniális lovasított részleg (30 lóval).

Főbb technikai eszközei

- M-1 Abrams harckocsi,
- Bradley gyalogsági harcjármű,
- M109A6 Paladin 155 mm önjáró tarack.

Feladatai

Az 1. lovashadosztály az USA szárazföldi haderejének páncélos, illetve páncélos felderítő magasabbegysége, amelynek a feladata az ellenséges erők felderítése, a harcérinkezés folyamatos fenntartásával szétbontakozásának megakadályozása; harcban annak elpusztítása, legyőzése.

A LENGYEL HADSEREG LOVASSÁGA

11. Lubuska páncélos lovashadosztály (11 Lubuska Dywizja Kawalerii Panczernej)

A lengyel közéletben és politikai vezetésben 1989 után fogalmazódott meg a gondolat, hogy újra vissza kellene állítani a nagy múltú lovassági egységeket a lengyel hadseregben. Ennek eredményként 1992-ben felállították a modern haditechnikai eszközökkel felszerelt páncélos lovasságot, majd 1994-ben a légi lovasságot. Ugyanakkor erős társadalmi igény merült fel egy lovasított díszalegységre is, amely megjeleníti az évszázados lengyel lovaskultúrát és a világhírűvé lett ulánus könnyűlovasság hagyományát.

Szervezete

Az 1992-ben visszaállított 11. Lubuska páncélos lovashadosztályban¹⁴ három harcoló, két harci támogató- és két harci kiszolgáló-támogató alakulat található.

Összetétele

- hadosztály-parancsnokság,
- 10. páncélos lovasdandár,

¹⁴ A 11 Lubuska Dywizja Kawalerii Panczernej (11. Lubuska páncélos lovashadosztály) honlapja: <https://www.wojsko-polskie.pl/11dkpanc/> (Letöltés időpontja: 2020. 01. 17.)

- 34. páncélos lovashadosztály,
- 17. gépesített lövészdandár,
- 23. önjáró tüzérezred,
- légvédelmi rakétaezred,
- 11. vezetéstámogató zászlóalj,
- 11. javítózászlóalj.

Főbb technikai eszközei

- Leopard–2A4PL harckocsi,
- Leopard–2A5PL harckocsi,
- T–72PL harckocsi,
- KTO Rosomak gyalogsági harcjármű.

Feladata

A 11. Lubuska páncélos lovashadosztály a lengyel haderő szárazföldi haderejének páncélos magasabbegysége, amelynek feladata az ellenséges erők szétbontakozásának megakadályozása, harcban védelmének áttörése és annak mélységébe kijutása, meghatározott terepszakaszok elfoglalása.

A lengyel hadsereg lovassvadronja (Szwadron Kawalerii Wojska Polskiego)

A lovassvadron megvalósítása Roman Jagieliński miniszterelnök-helyettes, mezőgazdasági miniszter nevéhez fűződik, aki elkötelezett híve volt a lengyel lovaskultúra megőrzésének és megjelenítésének. Mint agrárminiszter a lengyel Védelmi Minisztérium vezetésével 1996. november 12-én együttműködési megállapodást kötött egy svadron (század) erejű lovasított díszalegység felállításáról. A megállapodás eredményeként 1996 és 2000 között elvégezték a lovasszázad szervezését, majd 2000. március 30-án hivatalosan rendszerbe állították a Mińsk Mazowiecki-i területvédelmi dandár állományában. Nyolc hónap kiképzést és felkészülést követően a lovassvadron 2000. november 10-én elementáris sikerrel mutatkozott be a függetlenség napjai alkalmából rendezett nemzeti ünnepen. Azóta minden alkalommal részt vesz az állami és katonai protokolleseményeken. 2005-ben a svadron Varsóba költözött a csak nekik készült új lovaslétesítménybe, és a Szárazföldi Parancsnokság 3. támogatózászlóaljának állományába tartozott. A lovasszázadot 2009. január 1-jén integrálták a lengyel hadsereg díszzászlóaljába, azóta annak lovasalegységeként hajtja végre feladatait. 2018-ban a díszzászlóaljat ezreddé¹⁵ fejlesztették. A lovassvadron létszáma 47 fő¹⁶ és ugyanennyi ló.

Alaprendeltetési feladatai

A lovas díszalegység alapvető feladata az állami, katonai rendezvényeken és hazafias-vallási szertartásokon a híres lengyel lovasság történetének élő megjelenítése és a legfontosabb külföldi vendégek díszkíséréte a varsói helyőrség hivatalos látogatásain. A lovasszázad

¹⁵ A Pułk Reprezentacyjny Wojska Polskiego (a Lengyel Hadsereg díszezrede) honlapja: <https://preprwp.wp.mil.pl/pl/pages/struktura-2017-01-16-j/> (Letöltés időpontja: 2020. 01. 01.)

¹⁶ A Najprzystojniejszy Batalionról (Legjobbképű Zászlóalj) bővebben: <http://www.polska-zbrojna.pl/home/article/inmagazineshow/20257?t=Najprzystojniejszy-batalion> (Letöltés időpontja: 2020. 01. 01.)

a hivatalos protokollfeladatok mellett a lengyel lovaskultúra központi szerepet játszó szervezete, amely évente számos ulánus-show-előadást tart, hazai és nemzetközi lovasversenyt rendez, illetve azon vesz részt hazai és nemzetközi környezetben.

Öltözete, fegyverzete és lovai

A svadron 1936M ulánus egyenruhában díszeleg, 2013M dzsidával és 1934M (ún. Ludwig) ulánus szablyával van felszerelve. A század lengyel tenyésztésű, többnyire sötétpej színű lovat lovagol, míg a lengyel lovasság hagyománya szerint a trombitások sötét lovakat lovagolnak.

LOVASSÁG A 21. SZÁZADBAN

A felsorolt nemzetközi példák figyelembevételével megállapítható, hogy a lovassági fegyvernem túlélte a 20. század világháborúit, a hidegháborút, a hidegháborút követő, általánosnak nevezhető haderőcsökkentéseket, és napjainkban a 21. század technikai színvonalának megfelelő, esetleg azt megelőző haditechnikai eszközökkel felszerelve, klasszikus feladatrendszerének eredményes alkalmazásával (pl. az aszimmetrikus hadviselésben) a 21. századi hadikultúrának része maradt, sőt régi, pompás egyenruhájában tündökölve a ceremóniális eseményeken az adott ország katonai lovaskultúrájának és hagyományának őrzőjévé, megjelenítőjévé vált.

A lovassági ezred alapalegysége a század, amely moduláris képességű, minden szempontból megfelel a modern elveken nyugvó, feladatorientált harccsoportok összeállításával szemben támasztott alkalmazási követelményeknek. E moduláris képességnek és a kor színvonalán álló haditechnikai eszközeinek köszönhetően a lovasság napjaink hadműveleteiben is bizonyítja eredményességét. Ahogy évszázadok alatt evidenciává lett, úgy a 21. század aszimmetrikus hadműveleteiben és kisháborúiban is igaz, hogy: „*A siker a harcászati »kis győzelmek« összege, amelynek eredménye akár nagystratégiai győzelem is lehet.*”¹⁷

A lovassági alakulatok bemutatott szervezeti struktúrája és feladatrendszere alapvetően predesztinálja azok eredményes alkalmazását mind a hagyományos, mind az aszimmetrikus és hibrid hadviselésben. Figyelembe véve a keleti kihívó által rendszerbe állított zászlóalj-harccsoport¹⁸ összetételét és haditechnikai eszközeinek tűzerejét, illetve a hagyományos és az aszimmetrikus háború lehetséges összefüggéseit, teljesen jogosan vetődik fel a gondolat, hogy „*Az eljárásokkal szoros összefüggésben kell megvizsgáljunk a tudománynak a szervezetekre, a szervezeti kultúrákra vonatkozó hatásait. Ide tartozik a kis létszámú csoportok, a könnyűfegyverzetű, gyors gépjárművek által teremtett gyors, éles változások a taktikai helyzetekben.*”¹⁹ A lovasság szervezeti kultúrája az ilyen jellegű követelményekre modularitással és platformrendszerű fegyverrendszerek alkalmazásával gyorsan tud reagálni.

¹⁷ Boda et al.: A hadtudományi kutatási irányok, prioritások és témakörök. Államtudományi Műhelytanulmányok. 2016/16., 8. https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/7247/2016_-_evi-16_-_szam-a-had-tudomanyi-kutatasi-iranyok_-_prioritasok-es-temakorok-2.original.pdf?sequence=1 (Letöltés időpontja: 2019. 11. 02.)

¹⁸ Dr. Lester W. Grau – Charles K. Bartles: The Russian Way of War. Foreign Military Studies Office, Fort Leavenworth, 2016, 36–40. <https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/Hot%20Spots/Documents/Russia/2017-07-The-Russian-Way-of-War-Grau-Bartles.pdf> (Letöltés időpontja: 2019. 11. 02.)

¹⁹ Resperger István: Stratégiák és fogalmak háborúja, az aszimmetrikus hadviselés hadtudományi megközelítése. Hadtudomány, 2016, 42. http://mhtt.eu/hadtudomany/2016/2016_elektronikus/4_resperger%20istvan.pdf (Letöltés időpontja: 2020. 04. 01.)

Megítélésem szerint a lovasság sikerét és a nyugati hadikultúrában való megmaradását annak köszönheti, hogy mozgékonyágát, manőverezőképességét ötvözte a kezdeményező-készséggel, valamint a rendelkezésre álló fegyverek tökéletes és maximális kihasználásával. Ugyanakkor napjainkban is fontos a lovassági szellem, a katona és harcjárművének (egykoron lovának), fegyverzetének teljes harmóniája, maximális hatékonysággal történő alkalmazása, amelyből adódóan szinte minden harchelyzettel és terepvisztonnyal képes megküzdeni a feladatok végrehajtása során.

ÖSSZEFOGLALÁS

A lovasság szervezeti elvei egységesekek, de a szervezeti keretrendszer országokként változik, ugyanakkor a 21. századi katonai műveletekben – mind a háborús katonai műveletekben, mind a válságreagáló műveletekben – hatékonyan alkalmazható, a katonai műveletek jellegét tekintve harcoló vagy harcbiztosító, békeidőben pedig ceremoniális feladatokat hajt végre. Azon nemzetek haderői, amelyek modernizált lovassági alakulatokkal rendelkeznek, komoly missziós feladatokban és kisháborúkban is alkalmazzák azokat, bizonyítva ezzel, hogy a lovasság alkalmazkodóképessége magas szintű, és ugyanúgy képes hozzáidomulni a harc körülményeihez, mint a régi időkben. Az ezredek szervezete és fegyverzete megváltozott, lovak helyett korszerű, mozgékony és nagy tűzerejű harcjárműveket rendszeresítettek, de mégis lovassági szemlélettel bírnak.

A Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program történelmi lehetőséget nyújt a politikai és katonai felső vezetésnek, hogy a beszerzésre kerülő, páncélozott technikával felszerelt alegysége(ke)t a magyar hadtörténelmi múltnak megfelelő lovassági (huszár) jelzővel ellátva, a lovassági szellem újraélesztésével történelmi múltunk egyik legmagasabb harcértékkel, komplex feladatrendszerrel és moduláris képességekkel bíró, egyidejűleg ceremoniális feladatokat is teljesítő, s ezáltal a nemzeti öntudat, az országimázs erősítésében jelentős szerepet játszó, katonai alakulatot teremtsen újra a modern Magyar Honvédségben.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- 11 Lubuska Dywizja Kawalerii Pancernej. <https://www.wojsko-polskie.pl/11dkpanc/>
1er Régiment Étranger de Cavalerie. Ministère des Armées, 27. 09. 2020. <https://www.defense.gouv.fr/terre/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/3e-division/1er-regiment-etranger-de-cavalerie>
1st Cavalry Division Horse Detachment. <https://www.sofmag.com/1st-cavalry-division-horse-detachment/>
1st Cavalry Division. <https://www.army.mil/1stcav/>
Ágh Attila: *Konfliktusok, háborúk*. Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1989.
Boda József – Boldizsár Gábor – Kovács László – Orosz Zoltán – Padányi József – Resperger István – Szenes Zoltán: *A hadtudományi kutatási irányok, prioritások és témakörök. Államtudományi Műhelytanulmányok*. 2016/16., 8. https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/7247/2016_evi-16_szam-a-hadtudomanyi-kutatasi-iranyok_prioritasok-es-temakorok-2.original.pdf?sequence=1
Boda József – Boldizsár Gábor – Kovács László – Orosz Zoltán – Padányi József – Resperger István – Szenes Zoltán: *Fókusz és együttműködés – A hadtudomány kutatási feladatai*. Honvédségi Szemle, 144. évf. 2016/3., 3–19. <https://kiadvany.magyarhonvedseg.hu/index.php/honvszemle/article/view/263>
Farkas Ádám – Horváth Tibor – Padányi József – Petruska Ferenc: *A Magyar Honvédség feladatai, szerepének és helyzetének jogi aspektusai a tömeges migráció kapcsán*. In: Tálás Péter (szerk.): *Magyarország és a 2015-ös európai migrációs válság*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017.

- Field Manual No. 3-98: Reconnaissance and Security Operations. Headquarters Department of the Army, Washington, 2015. https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/pdf/web/fm3_98.pdf
- Grau, Lester W., Dr. – Bartles, Charles K.: *The Russian Way of War*. Foreign Military Studies Office, Fort Leavenworth, 2016. <https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/Hot%20Spots/Documents/Russia/2017-07-The-Russian-Way-of-War-Grau-Bartles.pdf>
- Household Cavalry. <https://www.army.mod.uk/who-we-are/corps-regiments-and-units/royal-armoured-corps/household-cavalry/>
- Károlyi István (szerk.): *Tudományos Gyűjtemény*. 21. évf. 1837/VII.
- Lhuillier, Clément: *Metz: les hussards sont de retour à la maison*. France Bleu, 01. 04. 2019. <https://www.francebleu.fr/infos/societe/metz-les-hussards-sont-de-retour-a-la-maison-1554137025>
- Najprzystojniejszy Batalion. http://www.polska-zbrojna.pl/home/articleinmagazineshow/20257?t=Na_jprzystojniejszy-batalion
- Pulk Reprezentacyjny Wojska Polskiego. <https://preprwp.wp.mil.pl/pl/pages/struktura-2017-01-16-j/>
- Resperger István: *Stratégiák és fogalmak háborúja, az aszimmetrikus hadviselés hadtudományi megközelítése*. Hadtudomány, 2016, 42. http://mhtt.eu/hadtudomany/2016/2016_elektronikus/4_resperger%20istvan.pdf; DOI: 10.17047/HADTUD.2016.26.E.37
- Szendy István: *A hadtudományról magyar szemmel*. Magyar Tudomány, 2012/11.
- The Royal Armoured Corps. <https://www.army.mod.uk/who-we-are/corps-regiments-and-units/royal-armoured-corps/>
- Zachar József: *Idegen hadakban*. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1984.